

การวิเคราะห์งานแปลเรื่องเกมผีซิดมรดก Quinze millions pour un fantôme

ปิยะชาติ ชื่นจิต*

บทคัดย่อ

วาลโดและมีราเบล ได้รับมรดกจากลุงแฟร์นองเป็นเงินจำนวนมหาศาลซึ่งมีมูลค่าสูงถึง 15 ล้าน แต่มีข้อแม้ว่าต้องคิดอุบายทำผีหลอกกาทริโยนาเจ้าของโรงเตี๊ยมเอแดนบูร์ ซึ่งลุงแฟร์นองคิดว่าเคยทำให้เขาติดคุก และแผนผีหลอกก็ประสบผลสำเร็จ ต่อมาเด็กทั้งสองได้รู้ความจริงว่าลุงแฟร์นองเข้าใจผิด จึงรู้สึกผิดและไปปรับความเข้าใจกับกาทริโยนาได้ในที่สุด

Abstract

Uncle Fernand left Waldo and Mirabelle a large amount of money in total of 15 millions in his will after his death on condition that they had to make a ghost-haunting plan to Catriona, the owner of the hostel named Edinbourg, who Uncle Fernand thought that she had sent him to prison. Then, their vicious ghost-making plan succeeded. After that, these two children knew the truth that their Uncle Fernand had misunderstood. Therefore, they felt really guilty about this and finally could be reconciled with Catriona.

งานแปลฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิชา TI 782 และ TI 784 ของ นายปิยะชาติ ชื่นจิต นักศึกษามหาบัณฑิตการแปลภาษาฝรั่งเศส-ไทย ที่สอบป้องกันเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2553 เป็นงานซึ่งอยู่ในความควบคุมของอาจารย์ โดยมี ผศ.ดร. อรพิน กำปันทอง อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษย-

ศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นที่ปรึกษา และมีกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งในการสอบครั้งนี้ อีก 3 ท่าน คือ ผศ. วัลยา เรืองสุนทร อาจารย์อภิศรา กลับเจริญ และอาจารย์จิตเห็นภาทาสุคนธ์

งานแปลนี้แปลจากหนังสือเรื่อง Quinze millions pour un fantôme ของ Jean-François Ménéard ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการผจญภัยที่สนุกสนานและตื่นเต้นน่าติดตามของสองพี่น้องแห่งครอบครัวดูลองซีเยที่ชื่อว่า วาลโดและมีราเบล ทั้งสองคนเป็นเด็กที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้น พวกเขาเป็นเด็กฉลาด ช่างสังเกต มีจินตนาการที่ล้ำเลิศ มีปฏิภาณไหวพริบดี และที่สำคัญมีความสามารถในการวางแผน ลักษณะนิสัยของพวกเขาทั้งหมดนี้มีส่วนช่วยให้การผจญภัย มีรสชาติ มีสีสัน และทำให้ผู้อ่านลุ้นไปกับตัวละครหลักทั้งสองคนนี้ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบเรื่อง

สำหรับเรื่องราวการผจญภัยนั้นเริ่มจากที่สมาชิกทุกคนในครอบครัวดูลองซีเย ซึ่งประกอบด้วยพ่อ แม่ วาลโดและมีราเบล เดินทางมาพบทนายความเพื่อฟังการอ่านพินัยกรรมของ แฟร์นอง กูโล ซึ่งเป็นลุงของเด็กทั้งสองคน แต่ทุกคนถึงกับตกตะลึงไปตามๆ กัน เพราะคาดไม่ถึงว่าแฟร์นองซึ่งเป็นคนที่ไม่ทำงาน เอาแต่เล่นการพนันและล้มเหลวเลเทเมาไปวันๆ จะเก็บเงินได้ถึง 15 ล้าน และได้ยกทรัพย์สินสมบัติที่มีมูลค่ามหาศาลจำนวนนี้ให้แก่วาลโดและมีราเบล แต่การที่จะได้ทรัพย์สินมรดกมาครอบครองนั้น ไม่ใช่ได้มาเปล่าๆ โดยไม่ต้องทำอะไรเลย วาลโดและมีราเบลต้องทำตามเงื่อนไขที่ลุงกำหนดขึ้นให้สำเร็จภายในหนึ่งเดือน โดยต้องเก็บเรื่องที่ลุง

* นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการแปลภาษาฝรั่งเศส-ไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ฝากไว้นี้เป็นความลับ ห้ามแม้แต่พ่อและแม่ของพวกเขา รู้ เื่อนไข่นั้นก็คือ ทั้งสองคนต้องแก้แค้นให้ลุงของพวกเขาโดยทำผีหลอกให้กาดริโยนา ซึ่งเป็นเจ้าของโรงเตี๊ยมเอแดงบูร์และเป็นคนที่แฟร์นองเข้าใจว่าเคยทำให้เขาติดคุกเชื่อว่าผีของแฟร์นองกลับมาแก้แค้นเธอ ด้วยความกตัญญูที่อยากแก้แค้นให้ลุงของพวกเขาผนวกกับอยากครอบครองทรัพย์สมบัติ สองพี่น้องจึงเริ่มคิดวางแผนทำผีหลอก และพวกเขาทำสำเร็จ แต่ในตอนท้ายพวกเขาทั้งสอง กลับรู้ความจริงว่ากาดริโยนาไม่ใช่คนที่ทำให้ลุงแฟร์นองเข้าคุก เด็กทั้งสองคนจึงรู้สึกผิด ในที่สุดพวกเขาก็ปรับความเข้าใจกับกาดริโยนาได้เป็นผลสำเร็จ

การที่ผู้แปล เลือกแปลหนังสือเล่มนี้ เนื่องจากครั้งแรกที่ผู้แปลได้อ่านเล่มนี้แล้วรู้สึกว่างไม่ลงและอยากติดตามอ่านให้จบเรื่องในการอ่านเพียงครั้งเดียว ผู้เขียนมีพรสวรรค์ในการแต่งและใช้คำศัพท์ที่ไม่ยากทำให้ไม่เกิดความรู้สึกเบื่อและท้อใจในการอ่านและการตัดสินใจแปลของผู้แปล จะเห็นได้ว่าในแต่ละบทผู้เขียนได้บรรจุให้เนื้อหาซีรีส์ชาติ ชวนติดตาม และในช่วงท้ายของแต่ละบทบางครั้งผู้เขียนมักจะทิ้งปริศนาไว้ให้คิดอยู่เสมอหรือไม่ก็ลงท้ายด้วยเนื้อหาที่มีความเชื่อมโยง กับเนื้อหาส่วนขึ้นต้นของบทถัดไป เมื่ออ่านแล้วทำให้รู้สึกลึ้นอยู่ตลอดเวลา อยากรู้ว่าเรื่องราวจะเป็นอย่างไรต่อไป ส่งผลให้ผู้แปลได้ฝึกการใช้จินตนาการได้เป็นอย่างดี และเรื่องราวที่เป็นปริศนาก็มักจะถูกเฉลยในบทต่อไป หรือบทท้ายๆ ของเรื่อง และบางทีก็มีการหักมุมจนผู้แปลคาดไม่ถึงเช่นเดียวกัน

ผู้แปลหวังว่า บทแปลเรื่องนี้แม้จะไม่ได้เน้นการสอนด้านศีลธรรมจรรยาหรือให้แง่คิดในการดำเนินชีวิตที่เด่นชัดมากเท่ากับวรรณกรรมเยาวชนที่มีชื่อเสียงเล่มอื่น ๆ แต่หนังสือเรื่องนี้มีเสน่ห์ในแง่ที่มีเนื้อหาเบาสบายอ่านแล้วไม่เครียดสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินได้เป็นอย่างดี และไม่ใช้ภาษาที่ยากจนเกินไป รวมทั้งมีเรื่องราวที่ทำให้ผู้อ่านคาดไม่ถึงตลอดเวลา จึงน่าจะเป็น

โอกาสอันดียิ่งที่จะช่วยสร้างนิสัยรักการอ่านและส่งเสริมจินตนาการที่กว้างไกลแก่เยาวชนไทยซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต และคาดว่าจะงานแปลเล่มนี้จะเป็นหนังสือที่เยาวชนไทยและผู้ที่ยื่นชอบวรรณกรรมเยาวชนทั่วไปเกิดความรู้สึกที่น่าสนใจ อ่านแล้ววางไม่ลงเช่นเดียวกับเมื่อครั้งที่ผู้แปลได้อ่านต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส

1. ผู้แต่งและผลงาน

ซีอง-ฟรองซัว เมนาร์ (Jean-François Ménéard) เกิดวันที่ 10 กรกฎาคม ค.ศ. 1948 ที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส หลังจากสำเร็จการศึกษาทางด้านปรัชญา เขาก็เริ่มประกอบอาชีพเป็นผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์ เขาเป็นคนที่มีความจินตนาการที่บรรเจิด เวลาที่เขาไปทำงาน เขามักจะนำเรื่องราวต่างๆ นานาที่เขาแต่งขึ้นเองมาเล่าให้เพื่อนร่วมงานฟังเพื่อสร้างความสนุกสนานและคลายเครียดจากการทำงาน และเพื่อนร่วมงานต่างก็ชื่นชอบและติดอกติดใจเรื่องที่เขาเล่าเป็นอย่างดี หลังจากที่ค้นพบว่าตนเองมีพรสวรรค์ในการแต่งเรื่อง ทำให้เมนาร์ตัดสินใจเขียนหนังสือขายสู่ท้องตลาดเป็นจำนวนมากในเวลาต่อมา ผลงานวรรณกรรมแนวที่เขาสนใจและชอบเขียนมากเป็นพิเศษ คือ แนวลึกลับ เช่น แม่มดหรือผีสาว

นอกจากเป็นนักเขียน ที่มากด้วยความสามารถแล้ว ซีอง-ฟรองซัว เมนาร์ยังมีอัจฉริยภาพในด้านการแปลวรรณกรรม สำหรับเด็กและวัยรุ่นอีกด้วย เขาแปลวรรณกรรมของ

ต่างประเทศเป็นภาษาฝรั่งเศสจำนวนไม่น้อยเลย อาทิ la série des “Harry Potter” แปลจาก “Harry Potter series” ของ J.K. Rowling ก็จัดเป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของผลงานวรรณกรรมแปลขึ้นโบว์แดงของเขาที่สร้างความฮือฮารวมทั้งความนิยมชมชอบอย่างกว้างขวางในหมู่นักอ่านวรรณกรรมแปลชาวฝรั่งเศส

นอกจากความชื่นชอบในการแต่งและแปลวรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่นแล้ว ซ็องฟร็องซัว เมนาร์ ยังคลั่งไคล้รถยนต์รุ่นโบราณและโปรดปรานอาหารดีๆ ที่มีคุณภาพ เป็นพิเศษอีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้น เขาก็ยังชอบอากาศที่หนาวจัดถึงขนาดเคยไปใช้ชีวิตในช่วงฤดูหนาวอยู่ที่ทางตอนเหนือของประเทศสหรัฐอเมริกาแล้ว ในบริเวณนั้นมีอุณหภูมิต่ำติดลบถึง -35 องศาเซลเซียส สำหรับเขาแล้วในระดับอุณหภูมิเช่นนี้ดูเหมือนว่าจะเป็นบรรยากาศอันแสนวิเศษสุดสำหรับการเดินเล่นริมทะเลสาบ แต่สิ่งที่เขาขาดผืนไว้ต้องมาสะดุดลงเพราะว่าภายใต้สภาพอากาศหนาวเยือกเช่นนี้ เขาไม่สามารถขับรถโบราณของเขาออกเที่ยวเล่นได้เลย ด้วยเหตุนี้เขาจึงตัดสินใจเลือกที่จะย้ายไปยังประเทศอิตาลีแทนในช่วงเวลาที่เหลืออยู่ของฤดูหนาว

สำหรับวรรณกรรมเยาวชนเรื่อง “Quinze millions pour un fantôme” ซึ่งผู้แปลเลือกมาแปลและตั้งชื่อเป็นภาษาไทยว่า “เกมผีพิชิตมรดก” นั้น ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในกลุ่มผู้อ่านวัยรุ่นชาวฝรั่งเศส เนื่องจากมีเนื้อหาที่สนุกสนาน เต็มไปด้วยเรื่องราวที่น่าตื่นเต้นเร้าใจ น่าค้นหาตลอดทั้งเรื่อง

วรรณกรรมเรื่องนี้ยังได้รับรางวัล “Bernard Verseele” ประจำปีค.ศ. 1996 ซึ่งเป็นรางวัลที่มอบให้กับงานเขียนประเภทวรรณกรรมเด็กและเยาวชนคุณภาพ โดยเริ่มมีมาตั้งแต่ ค.ศ. 1979 เพื่อเป็นการรำลึกถึง Bernard Verseele นักจิตวิทยาชาวเบลเยียม ผู้ที่อุทิศชีวิตและการทำงานเพื่อเด็กมาโดยตลอดระยะเวลาที่เขาใช้ชีวิตอยู่

2. คุณค่าของวรรณกรรมเรื่อง “เกมผีพิชิตมรดก”

2.1 ประโยชน์ต่อตัวผู้อ่าน

เรื่อง “เกมผีพิชิตมรดก” หรือ “Quinze millions pour un fantôme” นั้น เมื่อมองดูอย่างผิวเผินแล้วผู้อ่านหลายท่านอาจจะคิดว่าเป็นเรื่องราวผจญภัยสนุกๆ ของเด็กสองคนที่มุ่งมั่นทำตามความต้องการของลุงเพื่อเป็นเจ้าของทรัพย์มรดก เนื้อหาก็เบาสบาย ไม่ค่อยมีอะไรที่เป็นสาระเด่นชัดมากนัก แต่หากลองพิจารณาให้ดีก็จะเห็นว่าหลังจากที่ได้อ่านวรรณกรรมเรื่องนี้ นอกจากผู้อ่านจะได้รับความเพลิดเพลินใจ รวมทั้งความสนุกสนานที่ช่วยให้ผู้อ่านรู้สึกผ่อนคลายจากความตึงเครียดแล้ว ผู้แต่งยังแฝงข้อคิดอันเป็นประโยชน์ที่เราสามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้สำหรับทุกเพศทุกวัย โดยไม่จำกัดเฉพาะกลุ่มเด็กหรือวัยรุ่นเท่านั้น

ข้อคิดประการแรกที่ได้รับจากเรื่องนี้ก็คือ ความกตัญญูและความรักพวกพ้อง มนุษย์เราทุกคนเป็นไปไม่ได้ที่เกิดมาแล้วจะอยู่คนเดียวในโลก มนุษย์ทุกคนทุกนามย่อมเป็นสัตว์สังคมกันทั้งสิ้น ครอบครัวถือเป็นหน่วยพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในสังคม เมื่อคนเราอยู่รวมกันเป็นครอบครัวแล้ว ย่อมมีความรักความผูกพันให้แก่กันและกัน เมื่อเกิดความรักแล้วสิ่งที่มีก็จะตามมาคือความกตัญญูในสายเลือดเดียวกัน ในวรรณกรรมเรื่องนี้จะสังเกตเห็นได้ว่า แม้ว่าวาลโดและมีราเบลจะวางแผนทำผีหลอกเพื่อมุ่งจะเอาทรัพย์มรดกจากลุงแฟร์นองเป็นสำคัญ แต่ในใจลึกๆ ของพวกเขา ก็ยังรู้สึกรักและกตัญญูต่อลุงอยู่ ดังเห็นได้จากตอนที่สองพี่น้องค้นกล่องแล้วเจอบทความเก่าๆ ที่ตัดมาจากหนังสือพิมพ์ซึ่งมีเนื้อหาว่าลุงแฟร์นองถูกจับ

ข้อคิดประการต่อมา ที่เห็นได้ชัดก็คือ ความมุ่งมั่น ความเพียรพยายาม และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค คำสามคำนี้แสดงถึงลักษณะเด่นที่มีอยู่ในตัวละครเอกทั้งวาลโดและมีราเบล พอพวกเขารู้ว่าตนเองมีหน้าที่ต้องแก้แค้นให้สำเร็จ

ภายในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อไปให้ถึงจุดหมาย ดังกล่าว พวกเขา ก็รีบดำเนินการอย่างไม่มีรีรอ มีการวางแผนเป็นอย่างดี เดินสำรวจเส้นทางที่ ทุกข์ทุเลาแถบถนนสวนหลวงชง ตกจากเนินจนได้ รับบาดเจ็บ พยายามตัดต่อเทปเสียงเพื่อทำเป็น เสียงพูดของวิญญาณของลุงแฟรนทอน มีการปีน ต้นไม้ หมอบอยู่กับพื้น หลบหนีหาที่หลบซ่อน เพื่อไม่ให้ใครจับได้ ตลอดจนวางแผนหาทางวาง กับดักในโรงเตี๊ยม แม้จะต้องตากลมตากฝนจน เป็นหวัดก็ไม่เลิกล้มความตั้งใจ เพียงขอให้งานที่ ได้รับมอบหมายนั้นเสร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ส่งผลให้แผนการของพวกเขาประสบความสำเร็จ และพวกเขาก็ได้ทรัพย์สินสมบัติจากลุงในที่สุด

โดยส่วนตัวแล้วผู้แปลคิดว่าการกระทำที่ สื่อผ่านทั้งวาลโดและมีราเบลนั้นเป็นคติสอนใจที่ ดียิ่งต่อการดำเนินชีวิต สิ่งที่วาลโดและมีราเบล ทำนั้นเปรียบเสมือนกระจกสะท้อนความจริงมาสู่ ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ ความสำเร็จทุกสิ่ง ทุกอย่างกว่าจะได้มานั้น ทุกคนล้วนต้องผ่าน ความยากลำบาก ต้องอดทน ไม่ยอมแพ้ และ ที่สำคัญต้องฉลาดในการใช้สติปัญญา สำหรับ ไตรตรงขอให้รอบคอบ รู้จักคิดวางแผนให้เป็น ระบบ สิ่งเหล่านี้จะช่วยทำให้บรรลุผลสำเร็จได้ เร็วยิ่งขึ้น อีกทั้งผู้แปลยังเห็นว่า “มรดกมูลค่า 15 ล้าน” ถ้าให้เปรียบเทียบกับชีวิตจริง ก็น่าจะเป็น สัญลักษณ์ที่หมายถึงรางวัลตอบแทนจากความอดสาหัสพากเพียรในการทำงาน เช่น ชื่อ เสียง เกียรติยศ เงินทอง หรือแม้แต่ตำแหน่ง หน้าที่การงานที่สูงขึ้น สิ่งนี้จะเป็นแรงจูงใจสำคัญ ที่ทำให้คนเราตระหนักว่าการที่จะไขว่คว้าให้ได้ มันมาครอบครองต้องทำงานหนักแลกด้วยหยาด เหงื่อบนเส้นทางที่ไม่ได้โรยด้วยกลีบกุหลาบอัน แสนสวยงามมากเพียงใดไม่ต่างจากที่ตัวละคร ทั้งสองลำบากตรากตรำกันมาโดยมุ่งหวังที่จะ พิชิต 15 ล้านมาให้ได้

สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การพยายาม มองโลกในแง่ดีและการรู้จักให้อภัย ในกรณีนี้จะ สังเกตได้จากความรู้สึกนึกคิดของกาตริโยนาที่

มีต่อวาลโดและมีราเบลว่าแม้ว่ากาตริโยนาจะ ถูกวาลโดและมีราเบลแกล้งแค้นได้สำเร็จถึงขนาด ตกใจกลัวจนเป็นลมหมดสติไป และรู้ทีหลังว่า เรื่องผีของแฟรนทอน กูโล ที่มาหลอกหลอนเธอนั้น เป็นเรื่องที่เด็กสองคนที่เธอรักและเอ็นดูเหมือน ลูกหลานสร้างขึ้นมาเพื่อทำร้ายเธอ แทนที่เธอ จะเอาเรื่องคนหลอกหลวงพวกนี้ให้ถึงที่สุด แต่เธอ กลับพยายามระงับความโกรธลงได้และหันมา มองโลกในแง่ดีว่าเด็กทั้งสองเป็นคนน่ารักและ ทำไปเพราะรักลุงของพวกเขา รวมทั้งคิดว่าเป็น เพียงการล้อเล่นสนุกๆ ครั้งสุดท้ายของแฟรนทอน กูโล เท่านั้น

นอกจากนั้น ผู้อ่านยังจะได้รับรู้สาระที่เป็น ประโยชน์อื่นๆ อีก เช่น ความรักอันแสนบริสุทธิ์ ของบีโปที่มีต่ออูแกต เขาอดทนสะกดรอยตาม วาลโดและมีราเบล คอยตามคุ้มครองเธออยู่ ห่างๆ โดยแกล้งกับดักที่ส่องพี่น้องวางไว้ในห้อง นอนของเธอเพื่อไม่ให้คนที่เขารักตกใจและรู้สึก หวาดกลัว ตลอดจนความน่ารักและความมีน้ำใจ ของวาลโดและมีราเบลที่คิดจะเลือกชื่อของขวัญ สักชิ้นให้กาตริโยนาเมื่อพวกเขารู้ว่าตนเองกำลัง จะรวยเพื่อเป็นการตอบแทนความรักและความ ห่วงใยที่กาตริโยนามอบให้พวกเขา

ผู้แปลหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้อ่านทุกท่าน ที่อ่านวรรณกรรมแปลเล่มนี้จะมีความรู้ความ เข้าใจมากยิ่งขึ้นเกี่ยวกับธรรมชาติของเด็กใน ด้านความรู้สึกนึกคิดและนิสัยใจคอผ่านตัวละคร วาลโดและมีราเบลซึ่งจะนำไปสู่การลดความขัด แย้งและช่องว่างระหว่างวัยเด็กกับผู้ใหญ่ และได้ ข้อคิดที่สามารถนำไปปฏิบัติตามหรือนำไปอบรม สั่งสอนบุตรหลานเพื่อบ่มเพาะให้พวกเขา เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อไปในอนาคต

2.2 ประโยชน์ต่อการศึกษาด้านการแปล

ตามที่ผู้แปลเคยกล่าวมาแล้วในข้างต้น ว่า เรื่อง “เกมผีพิชิตมรดก” ใช้คำศัพท์และ ภาษาไม่ยากนัก อ่านแล้วเข้าใจง่าย ไม่ต้องอาศัย การตีความแนวปรัชญาเชิงลึกซึ่งเพราะเป็น

วรรณกรรมสำหรับเยาวชน หากแต่ในกระบวนการถ่ายทอดความหมายออกมาเป็นภาษาปลายทาง ซึ่งก็คือ ภาษาไทยนั้น ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย การแปลวรรณกรรมนั้นแม้จะเข้าใจความหมายอย่างชัดเจนแล้ว แต่ก็ไม่สามารถแปลโดยคำนึงถึงแต่ความถูกต้องของความหมายได้เพียงอย่างเดียวเหมือนงานแปลด้านวิชาการ มิฉะนั้นสำนวนแปลที่ได้จะดูแข็งและไม่เป็นธรรมชาติ ตามลักษณะของงานวรรณกรรม เพราะฉะนั้น ผู้แปลยังต้องคำนึงถึงอารมณ์และอารมณ์ของตัวละครที่สื่อผ่านตัวอักษรแล้วถ่ายทอดออกมาโดยรักษาทั้งความหมายด้านเนื้อหาสาระและด้านอารมณ์ความรู้สึกให้เท่าเทียมกับต้นฉบับ

ด้วยเหตุนี้ ในการแปลวรรณกรรมนั้น ผู้ที่สนใจแปลวรรณกรรมพึงระลึกไว้อยู่เสมอว่าสารที่มีผู้สื่อออกมานั้นนอกจากจะมีความหมายแล้วยังแสดงอารมณ์ด้วยอารมณ์เป็นเรื่องอัตวิสัยเป็นความเห็น ความรู้สึกส่วนตัวที่ผู้ส่งสารมีต่อความจริงอย่างหนึ่ง โดยปกติ ความรู้สึกและความจริงทั้งสองสิ่งนี้แยกจากกันไม่ได้ จะปรากฏควบคู่ไปพร้อมกันเสมอ การจับความหมายได้ย่อมหมายถึงต้องจับอารมณ์ความรู้สึกที่แสดงออกพร้อมกันได้ด้วย

ต้นฉบับ

- Tu préfères qu'on vienne nous assassiner et qu'on nous vole tout? Désormais nous serons en sécurité.
- Ça va être gai. (Quinze millions pour un fantôme, page 74)

บทแปล

“เธออยากให้มันมาฆ่าพวกเราตายทั้งหมดและกวาดเอาทุกอย่างไปจนเกลี้ยงอย่างงั้นหรือ
 “จากนี้ไปเราก็จะปลอดภัยกันแล้ว”
 “ก็คงจะสบายใจขึ้นบ้างหรือ...”

จากบทสนทนาข้างต้นเป็นการพูดกันระหว่างนางดูลองซีเยกับวาลโด ทั้งสองคนอยู่ในสถานการณ์ที่นางดูลองซีเยให้ช่างมาเสริมแผ่นเหล็กที่ประตูหน้าต่างให้แน่นหนาขึ้นเพราะเธอเห็นรอยเท้าคนในบริเวณบ้าน เธอจึงคิดว่าเป็นขโมย แต่จริงๆ แล้วเป็นรอยเท้าของลูกๆ ของเธอเอง ในตอนนี้วาลโดหันวาทูเสียงค้อนตอกจึงโวยวายออกมา นางดูลองซีเยจึงตอบด้วยความโมโห ดังตัวอย่างประโยคข้างต้นประโยคแรก ส่วนวาลโดจึงตอบกลับไปว่า “ก็คงจะสบายใจขึ้นบ้างหรือ...” ซึ่งแฝงน้ำเสียงประชดประชัน ประโยค “Ça va être gai” นี้ ดูผิวเผินเหมือนแปลไม่ยาก ตอนแรกแปลว่า “จะได้สบายใจกันแล้วนะแม่” ซึ่งเป็นการแปลตามที่เข้าใจโดยไม่คำนึงน้ำเสียงที่ซ่อนอยู่ แต่เมื่อปรึกษากับเจ้าของภาษาที่รู้จักและสอบถามอาจารย์ Antoine Carquin คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้วยนั้น ปรากฏว่าได้คำตอบที่เหมือนกันคือ ประโยคนี้แฝงด้วยน้ำเสียงประชดประชัน ดังนั้น ผู้แปลจึงคิดหาคำแปลใหม่เพื่อสื่อความหมายและความรู้สึกให้เท่าเทียมกับต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส

ความท้าทายที่น่าสนใจ และไม่สามารถมองข้ามไปได้เลยคือการแปลภาษาพูด เนื่องจากวรรณกรรมเรื่องนี้ตลอดทั้งเรื่องจะเต็มไปด้วยบทสนทนา ไม่ค่อยพบฉากบรรยายมากนัก ดังนั้นเวลาแปลบทสนทนา ผู้แปลจะต้องคำนึงถึงเพศวัย และอารมณ์ของผู้พูดในขณะนั้นด้วย และใช้ภาษาที่กระชับ ไม่ใช่ประโยคที่ขยายยาวจนเกินไปทำให้สูญเสียความเป็นธรรมชาติของภาษาพูดอาจตัดบางส่วนที่ไม่จำเป็นออก เช่น คำสรรพนาม หรือ คำเชื่อม “ที่ ซึ่ง อัน” เป็นต้น บางครั้งผู้แปลก็ไม่อาจปฏิเสธการแปลคำภาษาปากหรือคำสแลงได้ หากผู้แปลดัดแปลงให้เป็นภาษาสุภาพ ความหมายที่สื่อออกมาก็จะไม่เท่าเทียมกับต้นฉบับ หากใช้คำรุนแรงแม้ความหมายจะเท่าเทียมกับต้นฉบับก็ตาม แต่อาจจะหยาบคายเกินกว่าที่คนในสังคมจะยอมรับได้ ด้วยเหตุนี้ ผู้แปลควรเลือกใช้คำในระดับที่สามารถยอมรับได้

เพื่อให้ใกล้เคียงกับต้นฉบับให้มากที่สุด

ในการแปลวรรณกรรมเรื่องนี้ ผู้แปลพบว่า ผู้เขียนใช้คำที่ซ้ำกันบ้าง คำเหล่านี้เมื่อแปลเป็นภาษาไทยจะต้องระมัดระวังเป็นพิเศษเพราะอาจจะมีความหมายผิดเพี้ยนไปจากเดิมหรือมีความหมายเป็นอย่างอื่น เพราะฉะนั้น เวลาแปลจึงควรสังเกตจากบริบทแวดล้อมของคำๆ นั้นด้วย เพื่อประกอบการตัดสินใจในการเลือกความหมายที่ถูกต้องและเหมาะสมที่สุด

นอกจากนี้แล้ว วรรณกรรมเรื่อง “เกมผีพิชิตมรดก” ยังมีปัญหาการแปลด้านต่างๆ เช่น การแปลวัฒนธรรม ส่วนต่างๆ ซึ่งบางครั้งผู้แปลไม่สามารถแปลตรงตัวได้ มิฉะนั้นผู้อ่านคนไทย จะไม่เข้าใจเพราะขาดความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ตลอดจนความคิด ความเชื่อของชาวฝรั่งเศส ดังนั้น เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ สามารถรับสารและเห็นภาพได้เท่าเทียมกับผู้อ่านชาวฝรั่งเศส หรือบทแปลสามารถทำหน้าที่ได้เช่นเดียวกับต้นฉบับ อาจจะต้องใช้วิธีแปลโดยเทียบเคียงกับวัฒนธรรมไทยแทน หรือคิดหาวิธีอื่นที่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาปลายทางโดยยังเก็บรักษาความหมายและอรรถรสเช่นเดียวกับภาษาต้นทางไว้

3. ทฤษฎีที่ใช้ในการแปล

ในการแปลวรรณกรรมเรื่อง “เกมผีพิชิตมรดก” นี้ ผู้แปลยึดหลักการแปลตามทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมาย (Théorie Interprétative de la traduction) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่นิยมกันอย่างแพร่หลายในแวดวงการแปล ผู้สร้างทฤษฎีดังกล่าวนี้คือศาสตราจารย์ดานิกา เซเลสโกวิตซ์ (Danica Seleskovitch) และศาสตราจารย์มารี อานน์ เลเดอแรร์ (Marianne Lederer) ซึ่งเป็นล่ามอาชีพและเป็นอาจารย์สอนวิชาการล่ามและการแปลอยู่ที่ Ecole Supérieure d'Interprètes et de Traducteurs (ESIT) สถาบันบัณฑิตศึกษา ด้านการแปลและล่ามของ Université de la Sorbonne Nouvelle Paris III ในประเทศฝรั่งเศส

ลักษณะของการแปลแบบยึดความหมาย คือ

- สร้างความเท่าเทียมกันทางความหมายระหว่างต้นฉบับกับบทแปลโดยไม่คำนึงถึงคำและรูปประโยคที่ใช้ในต้นฉบับว่าตรงกับคำหรือรูปประโยคในบทแปลหรือไม่
- คำนึงถึงอัจฉริยภาพของภาษาปลายทาง การถ่ายทอดความหมาย จะต้องเป็นไปตามลักษณะการใช้ภาษาเพื่อการถ่ายทอดความคิดในภาษาปลายทางอย่างชัดเจน สละสลวย เป็นธรรมชาติ
- คำนึงถึงผู้อ่านบทแปลในฐานะผู้รับสาร ในบางครั้งผู้แปลอาจต้องปรับบทแปล เช่น อธิบายความเพิ่มหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลบางอย่าง เพื่อให้สามารถสื่อความหมายได้เท่าเทียมกับต้นฉบับ การปรับบทแปลจะทำต่อเมื่อจำเป็นเท่านั้น คือ ในกรณีที่จะทำให้บทแปลไม่สื่อความหมายเดียวกับต้นฉบับหากไม่มีการปรับเปลี่ยนบางอย่าง
- คำนึงถึงหน้าที่ของบทแปล โดยบทแปลจะต้องทำหน้าที่เดียวกับต้นฉบับ

ปัญญา บริสุทธิ์ ชี้ให้เห็นคำนิยามการแปล ของศาสตราจารย์ดานิกา เซเลสโกวิตซ์ (Danica Seleskovitch) โดยมีใจความว่า “สิ่งที่เราแปลนั้นมิใช่ตัวภาษา หากแต่เป็นความหมายซึ่งผู้ส่งสารต้องการสื่อไปถึงผู้รับ” (ปัญญา บริสุทธิ์, 2533, หน้า 3-4.)

คำนิยามดังกล่าวหมายความว่า การแปลคือการถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่งให้ได้ตรงกัน ซึ่งเท่ากับว่าผู้แปลต้องพยายามให้ผู้อ่านที่อ่านข้อความแปลเข้าใจสิ่งเดียวกันกับผู้อ่านข้อความจากต้นฉบับ

นพพร ประชากุล ได้อ้างถึงแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการแปลของ ESIT ไว้เช่นกัน ซึ่งก็คือ “Seleskovitch และ Nida เชื่อว่าการแปลมิใช่เป็นเพียงกระบวนการทางภาษา หากเป็นกระบวนการการสื่อสารความคิด ข้อความที่สื่อความ

หมายอาศัยภาษาเป็นเพียงสื่อ เจ้าของต้นฉบับ แสดงความคิดของตนออกมาในรูปของข้อความที่เป็นภาษา นักแปลมีหน้าที่ดึงเอาความคิดออกมาจากข้อความเดิมอย่างถูกต้องและครบถ้วน แล้วนำเอาความคิดนั้นมาถ่ายทอดในรูปของข้อความที่เป็นภาษาใหม่อย่างบริบูรณ์ โดยไม่ได้มุ่ง “ถ่ายภาพ” ของภาษาเดิม การปฏิบัติเช่นนี้ทำให้บรรลุเป้าหมายของการแปลนั่นคือ การทำให้ผู้ใช้ภาษาต่างกันสามารถสื่อสารเข้าใจกัน โดยความแตกต่างของภาษาจะไม่นับอุปสรรคต่อการสื่อสารอีกต่อไป” (นพพร ประชากุล, 2532, หน้า 5.)

จะเห็นได้ว่าทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมายจะคอยย้ำเตือนผู้แปลอยู่เสมอว่าเรามิได้ถ่ายภาษาแต่เป็นการถ่ายทอดความหมายที่เป็นอิสระจากรูปแบบภาษาโดยเป็นไปตามลักษณะธรรมชาติของภาษาปลายทาง

นอกจากนั้น ในการทำงานแปลสิ่งสำคัญที่ควรจะต้องตระหนักถึงเพื่อให้ได้งานแปลที่มีคุณภาพและเกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุดก็คือ กระบวนการแปลซึ่งทำหน้าที่เป็นแนวทางหนึ่งเพื่อให้อำนาจการแปลงานชิ้นหนึ่งสามารถดำเนินการสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ทั้งนี้ นพพร ประชากุล (2532, หน้า 6) ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการแปลและวิธีปฏิบัติในวารสารสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 45 ว่าการแปลเป็นกระบวนการของการสื่อสาร เพียงแต่สลับซับซ้อนกว่าการสื่อสารตามปกติตรงที่ว่านักแปลนำเอาความคิดที่มีใจของตนเองมาถ่ายทอดสู่ผู้อื่นให้เข้าใจตรงกับที่เจ้าของความคิดต้องการ นักแปลจึงต้องเข้าใจความคิดที่เจ้าของต้นฉบับภาษาต่างประเทศต้องการสื่ออย่างถูกต้องและครบถ้วนเป็นอันดับแรก จากนั้นนักแปลจะต้องยึดอยู่กับความคิดนั้นเสมือนหนึ่งว่าเป็นความคิดของตนเอง และท้ายที่สุดนักแปลก็ถ่ายทอดความคิดดังกล่าวเป็นภาษาใหม่อย่างเป็นธรรมชาติ

การแปลแบบยึดความหมายประกอบด้วยกระบวนการแปล 4 ขั้นตอน ดังนี้

1) การทำความเข้าใจต้นฉบับ (compréhension)

การทำความเข้าใจต้นฉบับถือเป็นขั้นตอนแรกของการทำงานแปล เพราะหากผู้แปลไม่เข้าใจตัวบทต้นฉบับก่อนลงมือแปลตั้งแต่แรก ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนอาจส่งผลให้ตีความผิดและอาจพบข้อบกพร่องในงานแปลชิ้นนั้นได้เป็นจำนวนมาก ดังที่ปัญญา บริสุทธิ์ (2533, หน้า 54) กล่าวว่า

ความเข้าใจทั้งภาษาและเนื้อหาจะช่วยให้ผู้แปลเข้าใจวิธีคิด จุดมุ่งหมาย ตลอดจนสิ่งที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจ (le sous entendu) ตามที่ปรากฏในต้นฉบับ ทั้งนี้ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์เกี่ยวกับต้นฉบับจะมีผลร้ายแรงต่อการถ่ายทอดความหมายออกมาเป็นภาษาแปล ผู้แปลสามารถเข้าใจความหมายของต้นฉบับด้วยการวิเคราะห์ต้นฉบับในเรื่องต่างๆ ดังนี้

- การวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกวาทกรรม (analyse extra-textuelle)

คือการทำความเข้าใจองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวกับการสร้างวาทกรรมนั้น ได้แก่ หัวข้อที่เกี่ยวข้องกับต้นฉบับที่จะแปล ประเภทของสื่อหรือสิ่งพิมพ์ที่วาทกรรมนั้นปรากฏอยู่ (le support du texte) ผู้แปลต้องศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสื่อนี้แล้วจึงจะเข้าใจว่าแนวคิดน่าจะไปในทิศทางใด

อีกทั้งปัจจัยการสร้างวาทกรรม (l'énonciation du texte) ซึ่งผู้แปลมีหน้าที่ค้นคว้าเกี่ยวกับแนวความคิดส่วนตัวของผู้เขียน สถานที่ที่เกิดวาทกรรม ยุคสมัยที่แต่ง เพื่อจะได้เข้าใจถึงมูลเหตุจูงใจให้นักเขียนสร้างวาทกรรมนี้ขึ้นมาและเข้าใจเนื้อหาของวาทกรรมด้วย นอกจากนี้ผู้แปลยังต้องวิเคราะห์ว่าวาทกรรมต้นฉบับมีจุดประสงค์ที่จะสื่อสารกับใคร กลุ่มเป้าหมายกลุ่มใด ผู้อ่าน (le destinataire) อยู่ในวัยใด ประกอบอาชีพอะไร เนื่องจากผู้อ่านมีอิทธิพลต่อการเขียนและการใช้ภาษา ทั้งนี้ ผู้แปลต้องเลือกใช้คำ

และสำนวนภาษาให้เหมาะสม และสิ่งสำคัญที่ผู้แปลไม่อาจมองข้ามก็คือ หน้าที่ของวาทกรรม (la fonction du texte) ผู้แปลต้องตีความให้ได้ว่าต้นฉบับเขียนขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ใด เช่น ให้ข้อมูล ให้ความบันเทิง หรือให้แง่คิด โดยบทแปลจะต้องทำหน้าที่ได้เท่าเทียมกับต้นฉบับ

วรรณกรรมเรื่อง "Quinze millions pour un fantôme" เป็นวรรณกรรมที่มีแก่นเรื่องเกี่ยวกับการผจญภัยและเรื่องราวลึกลับ (Thème : Adventure et mystère) ที่ชวนให้ผู้แปลต้องค้นหาและติดตามเรื่องราวที่แฝงไปด้วยปมและเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดตลอดทั้งเรื่อง วรรณกรรมเรื่องนี้ประกอบด้วยเนื้อหาภายในเล่ม 21 บท ปรากฏอยู่ในรูปแบบของหนังสือจำนวน 185 หน้า ซึ่งมีเนื้อหาไม่สั้นและยาวจนเกินไป ตีพิมพ์ออกวางจำหน่ายเมื่อ ค.ศ. 1994 โดย L'Ecole des Loisirs สำนักพิมพ์ที่จัดพิมพ์หนังสือวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน ก่อตั้งเมื่อ ค.ศ. 1965 โดย ซ็อง ฟาบร์ (Jean Fabre) ซึ่งเป็นผู้บุกเบิกและส่งเสริมอาชีพนักวาดภาพประกอบในหนังสือวรรณกรรมและอาชีพนักเขียนวรรณกรรมเด็ก และเยาวชนฝรั่งเศสในยุคนั้น วรรณกรรมเล่มนี้จัดอยู่ในประเภทชุดหนังสือ Neuf (Collection de poche pour les enfants de 9 à 12 ans) เหมาะสำหรับผู้อ่านที่มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 9 ถึง 12 ปี เมื่อพิจารณาจากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าแนวคิดน่าจะไปในทิศทางที่เน้นความสนุกสนาน ตื่นเต้น และมีเนื้อหาที่ไม่สลับซับซ้อนเหมาะสมสำหรับผู้อ่านที่เป็นเด็กและเยาวชน เพราะหากเน้นสาระหรือแฝงด้วยแนวคิดที่ซับซ้อนจนเกินไปอาจจะไม่เหมาะกับวัยผู้อ่านเพราะผู้อ่านอาจจะเบื่อและเลิกอ่านไปในที่สุด ในการแปลผู้แปลต้องเลือกใช้คำและ สำนวนให้เหมาะสมกับวัยผู้อ่านโดยใช้ภาษาที่ไม่ยากจนเกินไป

หากมองในประเด็นของปัจจัยการสร้างวาทกรรมจะเห็นว่าในส่วนที่เกี่ยวกับผู้เขียนซึ่งก็คือ ซ็อง-ฟร็องซัว เมนาร์ นั้น เขาเป็นคนที่มีความจินตนาการที่กว้างไกล และชอบความสนุกสนาน

รักการผจญภัยไปในดินแดนที่อากาศติดลบหลายองศา ประกอบกับความชื่นชอบส่วนตัวเกี่ยวกับการแต่งและการแปลวรรณกรรมแนวปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติและเร็นลับ ส่งผลให้เรื่อง "Quinze millions pour un fantôme" เต็มไปด้วยการผจญภัยและปริศนาที่ตัวละครเอกต้องเผชิญรวมทั้งความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องวิญญาณ เช่น "un ange gardien" และ "la table tournante" เป็นต้น จากจำนวนไม่น้อยเป็นฉากตอนกลางคืนซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสำหรับผีมากที่สุด และบทบรรยายหลายฉากหลายตอนจะมีผีหรือไม่ก็มีแสงสว่างน้อย ประกอบกับลักษณะอากาศมีทั้งลม ฝน รวมถึงไปถึงอากาศที่หนาวเย็น และบางครั้งมีหิมะตกซึ่งตรงกับรสนิยมความชอบส่วนตัวของผู้เขียน ทั้งหมดนี้ล้วนมีส่วนช่วยให้บรรยากาศดูอึมครึม น่าตื่นเต้น และน่าหวาดเสียวมากยิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณาถึงเวลาที่แต่ง ผู้แปลมีความเห็นว่าไม่ค่อยมีอิทธิพลเด่นชัดต่อการแต่งวรรณกรรมเรื่องนี้มากนัก ส่วนเรื่องสถานที่วรรณกรรมเรื่องนี้ให้ข้อมูลแค่บ้านของครอบครัวดูลองซีเย บริษัทของนายดูลองซีเย และสำนักงานทนายความ แต่ไม่ได้บอกที่ตั้งอยู่ที่ไหน อย่างไรก็ตาม ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ที่ชัดเจนที่สุดคือ ที่ตั้งโรงแรมของกาตริโยนา เกรอเกอร์ ซึ่งตั้งอยู่ที่ถนนสเตอวองซง แต่ผู้แต่งก็ไม่ได้ให้ข้อมูลว่าถนนสายนี้มีจริงหรือไม่และอยู่ส่วนไหนของประเทศฝรั่งเศส ดังนั้น ผู้แปลจึงค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับถนนสายนี้ ปรากฏว่ามีถนนชื่อนี้อยู่ที่เมือง Mennecey แคว้น Ile-de-France ของประเทศฝรั่งเศส และเมื่อผู้แปลลองค้นหาชื่อถนนนี้ในแผนที่ในเว็บไซต์ <http://www.mennecey.fr/rues.pdf> ก็พบว่าถนนสายนี้มีลักษณะเป็นโค้งรูปตัวยูซึ่งตรงตาม

บทบรรยายในบทที่ 2 ซึ่งผู้แปลได้แปลเป็นถนนสเตอวองซงที่ปรากฏในวรรณกรรมเล่มนี้ ผู้เขียนอาจจะ อ้างอิงมาจากชื่อถนนในเมือง Mennecey ก็เป็นไปได้

ต้นฉบับ

La rue Stevenson montait et descendait sans cesse avec de brusques virages en épingle à cheveux. On aurait dit un circuit de montagnes russes. (Quinze millions pour un fantôme, page 31)

บทแปล

ถนนสเตเวนสันมีลักษณะเป็นเนินลาดชันขึ้นและลงตลอดเส้นทาง รวมทั้งมีโค้งหักศอกรูปตัวยู เราอาจจะเรียกว่าเป็นเส้นทางที่วุ่นของรถไฟเหาะ

- การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบภายในวาทกรรม (analyse intra-textuelle)

ในการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบภายในวาทกรรมผู้แปลมีหน้าที่ต้องศึกษาวิเคราะห์ข้อความในต้นฉบับเพื่อหาชนิดหรือประเภทของวาทกรรม (la nature du texte) ผู้แปลต้องรู้จักวิเคราะห์ว่าวาทกรรมนั้นเป็นประเภทใด เป็นงานวรรณกรรมหรืองานเขียนด้านเทคนิคความรู้ต่างๆ และวาทกรรมนั้นมีวิธีการเขียนอย่างไร ในส่วนของทำนองเรื่องและอารมณ์ของเรื่อง (le ton du texte) ผู้แปลต้องจับให้ได้ว่าทำนองเรื่องในต้นฉบับเป็นอย่างไร เช่น จริงจัง ตลกขบขัน เศร้าโศก หรือเสียดสี ประชดประชัน นอกจากนี้ ผู้แปลยังต้องคำนึงถึงการละความหมาย (l'implicite) ผู้แปลต้องพิจารณาว่ามีการละข้อมูลใดไว้และตนเองมีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลที่ละไว้หรือไม่ ถ้าไม่มีความรู้ในเรื่องนั้น ก็ต้องไปค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมให้เพียงพอเพื่อให้เกิดความเข้าใจ รวมทั้งลีลาภาษา (le style) ผู้แปลต้องรู้ว่าภาษาโดยรวมของต้นฉบับเป็นอย่างไร เขียนด้วยภาษาวรรณศิลป์ ภาษาเฉพาะด้าน หรือภาษาเชิงวิชาการ ใช้คำหรือประโยคสั้น-ยาว มีลักษณะเรียบง่ายหรือซับซ้อน ในด้านระดับภาษา (le registre) ผู้แปลต้องสังเกตว่าการใช้

คำหรือสำนวนในต้นฉบับจะบอกให้รู้ว่าวาทกรรมนั้นมีระดับภาษาอย่างไร หยาบคาย เป็นกันเองหรือภาษาธรรมดาที่ใช้กันทั่วไป และประการสุดท้ายที่ควรพิจารณาคือ ความต่อเนื่องของวาทกรรม (la cohérence du texte) ผู้แปลต้องทำความเข้าใจว่าความคิดต่างๆ ในต้นฉบับมีการเรียงลำดับและมีความสัมพันธ์กันอย่างไร

เพื่อเตรียมพร้อมสู่ขั้นตอนการแปลต่อไป ผู้แปลจึงเริ่มวิเคราะห์ห้องค์ประกอบภายในวาทกรรม จากเนื้อเรื่องและผู้แปลอ่าน เนื่องจากวาทกรรมที่จะนำมาแปลจัดอยู่ในประเภทวรรณกรรม

ผู้แปลพบว่าตัวละครในเรื่องสื่อให้เห็นอารมณ์ต่างๆ ตามสถานการณ์ที่ตนเองเผชิญมาได้แก่ อารมณ์ดีใจ ประหลาดใจ โกรธ ตกใจ หวาดกลัว เสียใจ ประชดประชัน เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ ผู้แปลต้องพิจารณาให้ละเอียดถี่ถ้วนว่าแต่ละประโยคที่ตัวละครพูดออกมาสื่ออารมณ์ใด เมื่อจับอารมณ์ได้แล้วจึงถ่ายทอดความหมายออกมาในภาษาปลายทางเพื่อให้ได้อารมณ์เท่าเทียมกับต้นฉบับ

ในส่วนของลีลาภาษาและระดับภาษา ซ็อง-ฟรองซัว เมนาร์ ใช้ประโยคง่าย กระชับ ไม่ซับซ้อนเพราะเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นบทสนทนา ส่วนบทบรรยายก็มีไม่มากนัก ส่วนใหญ่ก็ใช้คำธรรมดาไม่ถึงขั้นหรูหราจนเกินไปเพื่อให้สอดคล้องกับความคิดความอ่านของตัวละครเอก ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มผู้อ่านซึ่งอยู่ในวัยเดียวกันกับตัวละครเอก และมีการใช้โวหารอุปมาอุปไมยเป็นบางครั้งเพื่อเปรียบเทียบให้ผู้อ่านเห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้เขียนเลือกใช้ระดับภาษาพูดที่ใช้กันปกติในชีวิตประจำวัน ส่วนตัวละครที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดจะใช้ภาษาตนเอง และมีคำไม่สุภาพซึ่งพบอยู่ในบทสนทนาปะปนเข้ามาบ้างเพื่อเน้นให้เห็นว่าตัวละครรู้สึกโกรธหรือไม่พอใจ จึงหลุดคำสบถออกมา

สิ่งที่น่าสนใจในการแปลที่ควรตระหนักไว้ก็คือ การละความหมายในวาทกรรมซึ่งผู้แปล

จะกล่าวถึงในส่วนของปัญหาการแปลต่อไป หลังจากที่เราได้เห็นว่าข้อมูลเพิ่มเติมจนเกิดความเข้าใจข้อมูลที่ละเอียดแล้ว ขั้นตอนต่อไปก็คือผู้แปลต้องคิดหาวิธีถ่ายทอดออกมาเพื่อให้ผู้อ่านภาษาปลายทางเข้าใจได้สำเร็จ

นอกจากนี้แล้ว ประเด็นเรื่องความต่อเนื่องของวาทกรรมก็เป็นสิ่งที่ท้าทายผู้แปลในการทำงานแปลอยู่ไม่น้อย เนื่องจากตัวบทในภาษาต้นทาง (ภาษาฝรั่งเศส) มักจะไม่ใช้คำเชื่อมระหว่างประโยค ประโยคส่วนใหญ่จะเรียงต่อกันไป แต่เมื่อแปลมาเป็นภาษาปลายทาง (ภาษาไทย) ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้คำเชื่อมระหว่างประโยค หากเรียงประโยคต่อกันไปเหมือนภาษาฝรั่งเศสแล้ว วาทกรรมอาจขาดความต่อเนื่องและไม่สละสลวยตามธรรมชาติของภาษาไทย ด้วยเหตุนี้ ผู้แปลจะต้องหาความเชื่อมโยงระหว่างประโยคและย่อหน้าให้ได้ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร จากนั้นจึงตัดสินใจหาคำเชื่อมหรือคำอื่นๆ ที่เหมาะสมมาใส่

หลังจากที่ได้วิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกวาทกรรม (analyse extra-textuelle) และองค์ประกอบภายในวาทกรรม (analyse intra-textuelle) ผู้แปลเห็นว่าวิธีการดังกล่าวเป็นประโยชน์ในการทำ ความเข้าใจต้นฉบับได้อย่างถูกต้องและช่วยให้ผู้แปลได้คิดล่วงหน้าว่าจะแปลออกมาอย่างไรเพื่อให้บทแปลสามารถรักษาความหมายและอรรถรสได้เช่นเดียวกับต้นฉบับ

2) การผล่ออกจากภาษาต้นฉบับ (déverbalisation)

ขั้นตอนนี้เป็นกระบวนการที่ยากที่สุดใน การแปลเพราะต้องระมัดระวังมิให้อิทธิพลจากภาษาต้นฉบับมารบกวนการถ่ายทอดสารด้วยภาษาปลายทาง ผู้แปลต้องจับความหมายที่ต้นฉบับต้องการสื่อให้ได้ จากนั้นก็กลั่นกรองเก็บไว้แต่ความหมายซึ่งอิสระจากอิทธิพลของรูปแบบทางภาษาโครงสร้างประโยค ไวยากรณ์ของ

ภาษาต้นฉบับโดยสิ้นเชิง

ในขณะที่แปลอยู่นั้นผู้แปลก็ประสบปัญหาเช่นกันเพราะเวลาแปลแม้จะจับความหมายได้แล้ว หากไม่ระวังเวลาถ่ายทอดความหมายเป็นภาษาปลายทางผู้แปลอาจจะยึดติดกับโครงสร้างภาษาของต้นฉบับอยู่โดยไม่รู้ตัว เพราะฉะนั้น ผู้แปลต้องอ่านทำความเข้าใจประเด็นในแต่ละช่วงให้ชัดเจนโดยไม่พะวงกับคำศัพท์และไวยากรณ์ในต้นฉบับนั้นอีก และพยายามนึกให้ออกว่าถ้าแปลเป็นภาษาไทยคนไทยจะพูดประโยคนั้นอย่างไร ถ้านึกออกแล้วเวลาถ่ายทอดความหมายจะเป็นภาษาที่ไม่ติดกลืนนมเนยเลย

ต้นฉบับ

- Tu la tiens, ta droite, hé, mou de veau!
(*Quinze millions pour un fantôme*, page 26)

จากตัวอย่างข้างต้น คำว่า "mou de veau" ในบริบทนี้หากแปลว่า "ปอดของสัตว์" แม้ว่าพจนานุกรม Le Robert Micro จะให้คำจำกัดความไว้ว่า "mou"(n.m.) คือ Poumon des animaux de boucherie (abats). ก็ตาม จะเห็นได้ว่าเป็นการถ่ายทอดภาษาโดยยึดติดกับ คำของภาษาต้นฉบับอ่านแล้วรู้สึกติดขัด ไม่เป็นธรรมชาติ ภาษาติดกลืนนมเนย เพราะไม่ใช่ลักษณะภาษาไทยที่คนไทยทั่วไปใช้สื่อสารกัน และหากแปลว่า "ปอดของสัตว์" จริงๆ ผู้อ่านคนไทยคงไม่เข้าใจ ผู้แปลต้องคัดกรองเอาความหมายที่แท้จริงของคำนี้ออกมาให้ได้โดยอาศัยบริบท แล้วเริ่มสังเกตว่าคำนี้อยู่ในบริบทที่ผู้ส่งสารแสดงความโกรธ เพราะต้องการให้ผู้รับสารขบถชนิดขวาเพื่อหลีกเลี่ยง "mou de veau" น่าจะเป็นคำต่อว่ามากกว่า หลังจากนั้นผู้แปลจึงค้นหาความหมายที่ถูกต้องตามบริบทของคำนี้ จึงขอคำปรึกษาจากเจ้าของภาษา ทำให้ทราบว่าคุณความหมายที่แท้จริงคือ "insulter quelqu'un qui va lentement, qui n'est pas dynamique" จากนั้นผู้แปลก็คิดหาคำภาษาไทยที่สื่อความหมายตามคำอธิบายดังกล่าว คำที่

คิดออกคือ “เรื่องช้า” แต่เมื่อพิจารณาจากข้อความหนึ่งที่เสนอความคิดว่า “การผลจากภาษาต้นฉบับก็ไม่ได้หมายความเพียงแต่การถอดสารออกจากตัวสื่อ แต่กินความไปถึงการสกัดคุณค่าเชิงวรรณศิลป์จากตัวสื่ออันเป็นตัวกำหนดรูปโฉมของงานชิ้นนั้นด้วย (จิระพรธน์ บุญเกียรติ และคณะ, 2540, หน้า 105) ทำให้ผู้แปลคิดถึงคำว่า “ไอ้เจ็ดยะนะ” ซึ่งไม่ยึดติดกับรูปแบบของภาษาต้นฉบับ สามารถสกัดครบของภาษาฝรั่งเศส ทั้งและเก็บแต่ความหมายรวมทั้งอารมณ์ ความรู้สึกโกรธที่บริบทต้องการสื่อไว้เพื่อเตรียมถ่ายทอดความหมายออกมาตามธรรมชาติของภาษาไทยในขั้นตอนต่อไป

3) การถ่ายทอดความหมาย (réexpression)

หลังจากอ่านข้อความที่จะแปลจนเข้าใจดีแล้ว (compréhension) ประมวลเป็นความคิด (conceptualisation) และผลออกจากภาษา (déverbalisation) ได้แล้ว ขั้นตอนต่อไปคือนำความคิดนั้นมาถ่ายทอดด้วยภาษาที่ใช้แปล (ré-expression) ในขั้นนี้ผู้แปลพึงระลึกเสมอว่าความหมายและความคิดที่ผู้แปลเข้าใจนั้น เมื่อถ่ายทอดด้วยอีกภาษาหนึ่งแล้วต้องให้ผู้ที่อ่านภาษานั้นเข้าใจอย่างผู้แปลเข้าใจ กล่าวคือเข้าใจตรงตามเจตนาของผู้เขียนด้วย สิ่งสำคัญประการหนึ่งก็คือภาษาที่ใช้แปลต้องมีโครงสร้างที่ผู้อ่านคุ้นเคย ไม่เพียงแต่ถูกไวยากรณ์เท่านั้น แต่ต้องอ่านแล้วติดตามความคิดได้ต่อเนื่องราบรื่นโดยรักษาไว้ทั้งความหมายระดับสาระ (le sens notionnel) และความหมายระดับอารมณ์ (le sens affectif)

ต้นฉบับ
 - Tu la tiens, ta droite, hé, mou de veau!
 (Quinze millions pour un fantôme, page 26)

บทแปล
 “แกก็ขับขีดขวาสี เฮ้ย ไอ้เจ็ดยะนะ!”

จากบทแปลข้างต้น ผู้แปลถ่ายทอดความหมายโดยสามารถคงความหมายได้ทั้งความหมาย ระดับสาระว่าสั่งให้ขับขีดขวาสี ต่อว่าด้วยความโกรธ และระดับอารมณ์ ผู้แปลสื่อให้ผู้อ่านรู้ว่าผู้ส่งสารรู้สึกโกรธโดยแปล “tu” ว่า “แก” แทน “เธอ” เพิ่มคำว่า “สิ” เพื่อให้รู้ว่าออกคำสั่ง และใช้คำว่า “ไอ้เจ็ดยะนะ” แทนที่จะเป็น “เรื่องช้า” เพื่อแสดงให้ผู้อ่านเข้าใจว่าเป็นคำตำ คำต่อว่า

4) การตรวจสอบและแก้ไขบทแปล (analyse justificative)

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายก่อนที่งานแปลจะถึงมือผู้อ่าน ผู้แปลต้องมั่นใจว่าได้ถ่ายทอดความคิดและอารมณ์ความรู้สึกที่ปรากฏในต้นฉบับได้ครบถ้วน เท่านั้นยังไม่พอ ต้องมั่นใจด้วยว่าผู้อ่านจะเข้าใจงานแปลของตนได้ดี ต้องพิจารณาว่างานแปลไม่มีร่องรอยของศัพท์หรือโครงสร้างของภาษาต้นฉบับซึ่งไม่สอดคล้องกับระบบภาษาไทย ต้องดูว่าได้ปรับคำแปลให้เข้ากับความรู้ ความรู้สึกของผู้อ่านเพียงพอเท่าที่จำเป็นแล้วหรือยัง หรือได้ตีความจนไปไกลจากเจตนาของผู้เขียนหรือไม่ เมื่อแน่ใจว่าไม่มี ความผิดพลาดระดับความหมายแล้ว ผู้แปลจะทำงานในขั้นตอนต่อไปคือ “การขัดเกลาสำนวน” (affinement linguistique) ซึ่งผู้แปลต้องคำนึงถึงความกระจ่างชัดเจนของ ความหมาย (la précision) การใช้คำและสำนวนที่กระชับ (la concision) และความต่อเนื่อง ของวาทกรรม (la cohérence du texte)

จากบทแปลข้างต้น “แกก็ขับขีดขวาสี เฮ้ย ไอ้เจ็ดยะนะ!” แม้จะแปลถูกทั้งความหมายและได้อารมณ์แล้ว เมื่อผู้แปลมาพิจารณาอีกที จึงมีความเห็นว่าควรขัดเกลาสำนวนให้ภาษามีความ สละสลวยเป็นธรรมชาติของภาษาสนทนามากขึ้น ดังนี้

ต้นฉบับ

- Tu la tiens, ta droite, hé, mou de veau!
(*Quinze millions pour un fantôme*, page 26)

บทแปลเดิม

“แกก็จับชิตขวาสิ เฮ้ย ไอ้เจ็ดยะ!”

บทแปลที่ขัดเกลาสำนวนแล้ว

“จับชิตขวาสิโว้ย เฮ้ย ไอ้เจ็ดยะ!”

บทแปลใหม่นี้ผู้แปลตัดประธานของประโยคออกไปเพราะถึงอย่างไรก็ไม่กระทบต่อความหมายที่จะสื่อมายังผู้อ่าน และยังทำให้ข้อความดูกระชับ ไม่เยิ่นเย้อ เหมาะสมกับภาษาสนทนา และเติม “โว้ย” เพื่อเน้นอารมณ์โกรธให้ชัดเจนยิ่งขึ้นและสื่อให้เห็นถึงสถานภาพของผู้พูดซึ่งเป็นคนขับรถบรรทุกและอยู่ในชนชั้นผู้ใช้แรงงาน

5. ปัญหาการแปลและวิธีแก้ไข

5.1 การแปลชื่อเรื่อง

เมื่อพิจารณาจากชื่อภาษาฝรั่งเศสแล้วพบว่าผู้เขียนใช้คำว่า “Quinze millions” และ “un fantôme” (ผี) ซึ่งอาจทำให้นักไปถึง “faire un fantôme” (การทำผีหลอก) ในการผูกเรื่องเงินจำนวนมากและผีเข้าไว้ด้วยกันเพื่อดึงดูดความสนใจให้ผู้อ่านอยากจู้จุกอ่านว่าทำไมผีหรือการทำผีหลอกถึงต้องไปเกี่ยวข้องกับเงินจำนวนสิบล้านได้ และเป็นการสร้างปริศนาใจให้ผู้อ่านพยายามค้นหาคำตอบ แต่เมื่อถอดความตรงๆ เป็นภาษาไทยว่า “สิบล้านสำหรับผี” ผู้แปลกลับประสบปัญหาทันทีเนื่องจากคำแปลดูจืดชืด ไม่สามารถสื่อความหมายและอารมณ์ได้เท่ากับที่ต้นฉบับต้องการสื่อและไม่กระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกสนใจอยากอ่านเหมือนชื่อเรื่องในภาษาฝรั่งเศส

การแปลชื่อเรื่องต้องพิถีพิถันเช่นกัน และในการแปลชื่อเรื่องของวรรณกรรมเล่มนี้ควรจะใช้วิธีตั้งชื่อใหม่โดยการตีความชื่อเรื่องและเนื้อเรื่อง ด้วยเหตุว่าผู้แปลต้องใช้ความเข้าใจวิเคราะห์ชื่อเรื่องและเนื้อเรื่องจนสามารถจับประเด็นสำคัญและลักษณะเด่นของเรื่อง และจุดประสงค์ของผู้เขียนเรื่องได้ จึงจะสามารถตั้งชื่อใหม่ที่ทำได้ (สิทธา พิณภูวดล, 2542, หน้า 84)

หลังจากพิจารณาอย่างถี่ถ้วนแล้ว ผู้แปลจึงตัดสินใจแปลว่า “เกมผีพิชิตมรดก” สาเหตุที่ตั้งชื่อเช่นนี้เป็นเพราะว่าเนื้อหาหลักของเรื่องเกี่ยวข้องกับกรวางแผนสร้างเรื่องผีหลอกขึ้นมาจากวาลโดและมีราเบลตามที่ลุงแฟร์นองสั่งไว้เพื่อให้กาตริโยนาเชื่อว่าเป็นผีของแฟร์นองกลับมาหลอกหลอนแก่แค้นเธอ หากทำสำเร็จทั้งสองคนจะได้รับมรดก 15 ล้าน คำว่า “เกม” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หน้า 139 หมายถึง “การแข่งขันที่มีกติกา กำหนด เช่น เกมกีฬา การเล่นเพื่อความสนุก” นอกจากนั้น โดยปริยายยังหมายถึง “การแสดงที่ใช้กลวิธีหรือเล่ห์เหลี่ยมเพื่อหักล้างกัน” ผู้แปลมีความเห็นว่าคำว่า “เกม” สามารถสื่อความหมายได้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง กล่าวคือ สิ่งที่วาลโดและมีราเบลล้างแค้นให้ลุงเหมือนการเล่นเกมเพราะมีกติกาที่กำหนดว่าต้องทำให้กาตริโยนาเชื่อว่าผีมีอยู่จริงภายในหนึ่งเดือน เกมมีแพ้และชนะ ถ้าหลอกได้สำเร็จ (เล่นเกมชนะ) จะได้เงิน 15 ล้าน แต่ถ้าล้มเหลว (เป็นผู้แพ้ในเกม) จะไม่ได้เงินก้อนนี้ หากตีความว่าเล่นเพื่อความสนุก จะพบว่ามีสอดคล้องกับเนื้อเรื่องที่นำต้นต้น ชวนติดตาม สร้างความสนุกสนานและเรียกเสียงหัวเราะได้ตลอด แผนปฏิบัติการพิชิตมรดกจึงไม่รู้สึกลำบากเลยตั้งแต่ที่วาลโดและมีราเบลเริ่มวางแผนเกมผีหลอกและดำเนินเรื่องจนจบเกม ทั้งนี้ การสร้างความสนุกสนานนั้นยังสอดคล้องกับนิสัยที่ชอบล้อเล่นกับคนอื่น (faire des farces) อย่างไม่คาดฝันของแฟร์นองในตอนที่เขายังมีชีวิตอยู่ และที่สำคัญสามารถมองได้ว่าเป็นเล่ห์เหลี่ยมหรือแผนกลอุบายที่สองพี่น้อง

สร้างขึ้นมาเพื่อใช้จัดการกาตริโยนาโดยเฉพาะก็ได้เช่นเดียวกัน เมื่อผู้แปลคิดว่าคำว่า “เกม” มีความหมายครอบคลุมตามแก่นเรื่องแล้ว จากนั้นจึงนำไปผนวกกับคำว่า “ผี” เป็น “เกมผี” เพื่อสื่อว่าเป็นการสร้างเรื่องผีหลอกขึ้นมาและมีผู้ร่วมเล่นเกมในครั้งนี้ ไม่ใช่ผีจริงๆ ที่มาหลอกหลอนแต่อย่างใด

ขั้นตอนต่อไปผู้แปลลองพิจารณาคำว่า “Quinze millions” ว่าสมควรแปลตรงๆ ว่า “สิบห้าล้าน” หรือไม่ หลังจากพินิจพิเคราะห์แล้ว ผู้แปลรู้สึกคำว่า “สิบห้าล้าน” ไม่มีความจำเป็นมากสักเท่าไรที่จะต้องคงไว้หรือห้ามเปลี่ยนแปลง ฉะนั้น ผู้แปลจึงใช้คำว่า “พิชิตมรดก” แทนซึ่งสื่อความชัดเจนตรงตามเนื้อหาว่าเรื่องผีที่จัดฉากขึ้นมามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้คิดแผนและทำให้แผนที่วางไว้นั้นประสบความสำเร็จเป็นผู้ครอบครองมรดก และอีกประการหนึ่งคำว่า “มรดก” ก็สามารถสื่อถึงเงินจำนวนก้อนโตที่มีมูลค่าสูงถึง 15 ล้านได้

จากที่กล่าวมาทั้งหมด “เกมผีพิชิตมรดก” สามารถทำให้ผู้อ่านพอจะเดาเนื้อหาโดยรวมของวรรณกรรมเรื่องนี้ได้ ยิ่งไปกว่านั้น ชื่อเรื่องนี่ยังดึงดูดความสนใจของผู้อ่านเช่นเดียวกับชื่อเรื่องในภาษาฝรั่งเศสและสร้างปริศนาให้ผู้อ่านอยากรู้ว่ามรดกมีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับเกมผีอย่างไร การแปลชื่อเรื่องในลักษณะนี้จัดว่าเป็นการแปลตามแนวทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมายที่เลือกเฟ้นนำแต่ความหมายที่แท้จริงออกมาสื่อสารในรูปแบบของภาษาปลายทางที่เป็นธรรมชาติ ไม่เคอะเขิน โดยไม่ยึดติดที่คำและลักษณะของภาษาต้นฉบับจนทำให้บทแปลมีความหมายที่ไม่ชัดเจนเท่ากับต้นฉบับและสูญเสียวรรณกรรมบางส่วนไป

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ในการแปลวรรณกรรมเยาวชน นอกจากจะต้องคำนึงถึงความหมายแล้ว ผู้แปลยังต้อง

รู้ว่าวาทกรรมต้นฉบับต้องการสื่อสารอารมณ์ความรู้สึกแบบใด และน้ำเสียงอย่างไรมายังผู้อ่านเพื่อให้บทแปลสามารถถ่ายทอดสิ่งที่วาทกรรมต้นฉบับต้องการสื่อทั้งเนื้อหาสาระและอรรถรสได้เท่าเทียมกับต้นฉบับ อีกทั้งผู้แปลยังต้องตระหนักด้วยว่าภาษาที่ใช้ในบทแปลนั้นต้องมีความเป็นธรรมชาติที่เหมาะสมกับกลุ่มนักอ่านเยาวชน โดยใช้สำนวนภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อนจนเกินไป เพราะหากใช้ภาษาในระดับที่ยากจนเกินไป กลุ่มผู้อ่านที่เป็นเด็กและวัยรุ่นก็จะไม่รู้สึกสนุก แต่กลับรู้สึกเบื่อหน่ายและเลิกอ่านได้ในที่สุด หากเป็นเช่นนั้นบทแปลก็จะผิดวัตถุประสงค์ของวรรณกรรมเยาวชนที่มุ่งสร้างความสนุกสนานและความเพลิดเพลินใจเป็นสำคัญ

อนึ่ง เมื่อเข้าสู่การลงมือปฏิบัติแปล ก่อนที่จะลงมือแปล อันดับแรกผู้แปลจะต้องพยายามอ่านทำความเข้าใจต้นฉบับพร้อมกับจับความหมายและอรรถรสของต้นฉบับนั้นให้ได้ จากนั้นจึงถอดความหมายและดึงอรรถรสออกจากภาษาต้นฉบับ แล้วนำมาถ่ายทอดให้เป็นไปตามอัจฉริยภาพของภาษาปลายทางโดยไม่ยึดติดอยู่กับรูปแบบและโครงสร้างของภาษาต้นฉบับ ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องและชัดเจนของสำนวนภาษาให้ราบรื่นและมีความสละสลวยตามลักษณะของวรรณกรรมเพื่อให้ได้วรรณกรรมแปลชิ้นที่มีคุณภาพมากที่สุด

อย่างไรก็ตาม หลักการดังกล่าวไม่อาจทำให้ผู้แปลเป็นนักแปลที่ดีหรือประสบความสำเร็จโดยอัตโนมัติ การแปลอาจเปรียบได้กับการว่ายน้ำ จะเห็นได้ว่าคนที่ว่ายน้ำเป็นมีอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ส่วนใหญ่สามารถเพียงแค่ช่วยประคองไม่ให้ตนจมน้ำเสียชีวิตเมื่อตกน้ำเท่านั้น ส่วนผู้ที่มีความชำนาญในการว่ายน้ำจริงๆ จนถึงขั้นเป็นแชมป์โลกในการแข่งขันว่ายน้ำก็มีอยู่ไม่มาก เมื่อเทียบกับการแปลก็เช่นเดียวกัน ผู้ที่ปฏิบัติตามขั้นตอนในการแปลข้างต้นนี้อาจเรียกได้ว่าแปลได้ แต่การจะเป็นนักแปลที่ดีถึงขั้น

เชื่อว่าชาวนั้น ต้องอาศัยประสบการณ์หรือเรียกว่าชั่วโมงบินที่สูงมากพอสมควร เพราะการแปลถือว่าเป็นทักษะอย่างหนึ่งที่ต้องอาศัยการเรียนรู้จากการหมั่นฝึกฝน การสังเกตวิเคราะห์เพื่อ

แก้ไขข้อบกพร่องของตน และที่สำคัญ การมีผู้อื่นประเมินผลงานจะสามารถบ่งบอกได้ว่างานแปลของนักแปลผู้นั้นประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด

บรรณานุกรม

- จิระพรพรษ์ บุญยเกียรติ, นพพร ประชากุล, สดชื่น ชัยประสาธน์, วัลยา เรืองสุนทร. (2540). ศาสตร์การแปล รวมบทความเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นพพร ประชากุล. (2532). การแปล: ทฤษฎีและวิธีปฏิบัติ. วารสารสมาคมครุภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย. 12(45), 5-6.
- ปัญญา บริสุทธิ์. (2533). ทฤษฎีและวิธีปฏิบัติในการแปล. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- แพรวไพลม บุญยะผลึก. (2548). พจนานุกรมไทย-ฝรั่งเศส (ฉบับย่อ). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นานมีบุ๊คส์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (ม.ป.ป.). การทับศัพท์ภาษาฝรั่งเศส. ค้นเมื่อ 15 กันยายน 2552, จาก <http://www.royin.go.th/th/profile/index.php?SystemModuleKey=122&SystemMenuID=1&SystemMenuID=>
- รีดเดอร์ส ไตเจสท์. (2548). พจนานุกรมภาพไทย • อังกฤษ • ฝรั่งเศส (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: บริษัทรีดเดอร์ส ไตเจสท์ (ประเทศไทย) จำกัด.
- เลเดเรร์, มาริอานน์ และคณะ. (2540). ศาสตร์การแปล รวมบทความเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ (จิระพรพรษ์ บุญยเกียรติ และคณะ, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วัลยา วิวัฒน์ศร. (2547). การแปลวรรณกรรม (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สว่าง วงศ์พัฑฒัน. (2544). พจนานุกรมดวงกมล ฝรั่งเศส-ไทย (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดวงกมล (2520) จำกัด.
- สิทธา พิณจิวาดล. (2542). คู่มือนักแปลอาชีพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นานมีบุ๊คส์.
- สุพรรณิ ปิ่นมณี. (2546). การแปลขั้นสูง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Association Française de Normalisation. (s.d.). Recherche sur la région Île-de-France. Consulté le 7 novembre 2009, sur <http://services.afnor.org/diagnosticimmobilier/ile-de-france/m>
- Bellefonds, C. et al. (1996). Le Robert Quotidien. Paris.
- Blindage Plat. (s.d.). Consulté le 18 juillet 2009, sur <http://protectvol.online.fr/blindage-plat.html>
- Bonvarlet, E. et al. (2001). Dictionnaire Hachette Langue Française. Paris.
- Centre National de Ressources Textuelles et Lexicales. (s.d.). Portail lexical. Consulté le 14 janvier 2009, sur <http://www.cnrtl.fr/definition/>

- Centre Scolaire du Sacré-Coeur de Lindthout. (s.d.). Qui est Bernard Versele ?. Consulté le 8 novembre 2009, sur http://users.skynet.be/fa376519/divers_versele_quiestbernardversele.htm
- Définition de Dieu. (s.d.). Consulté le 7 octobre 2009, sur <http://www.mediadico.com/dictionnaire/definition/Dieu/1>
- Dubois, C. et al. (1979). Petit Larousse Illustré. Paris.
- Ecole des Loisirs. (s.d.). Jean-François Ménard. Consulté le 7 novembre 2009, sur <http://www.ecoledesloisirs.fr/php-edl/auteurs/fiche-auteur.php?codeauteur=570>
- Ecole des Loisirs. (s.d.). Quinze millions pour un fantôme. Consulté le 7 novembre 2009, sur <http://www.ecoledesloisirs.fr/php-edl/catalogues/fiche-livre.php?reference=22285>
- Institut du Sacré-Coeur de Belgique. (s.d.). Présentation. Consulté le 12 décembre 2009, sur <http://www.livres-a-gogo.be/present/fp15fant.htm>
- Jean-François Ménard. (s.d.). Consulté le 5 septembre 2009, sur http://fr.wikipedia.org/wiki/Jean-Fran%C3%A7ois_M%C3%A9nard
- Josette, R.D. et al. (1999). Dictionnaire du Français Référence Apprentissage. Paris.
- Larousse. (s.d.). Consulté le 3 mai 2009, sur <http://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/>
- Louis Mandrin. (s.d.). Consulté le 4 mai 2009, sur http://fr.wikipedia.org/wiki/Louis_Mandrin
- Louis_Mandrin Mennecey 91540. (s.d.). Consulté le 12 décembre 2009, sur <http://www.mennecey.fr/rues.pdf>
- Moingeon, M. et al. (1994). Dictionnaire Hachette Encyclopédique Illustré. Paris.
- Prix Bernard Versele. (s.d.). Consulté le 7 novembre 2009, sur <http://www.prix-litteraires.net/prix/480,prix-bernard-versele.html>
- Rey, A. et al. (1992). Le Robert Dictionnaire d'Aujourd'hui. Paris.
- Rey, A. et al. (1993). Le Petit Robert. Paris.
- Rey, A. et al. (1998). Le Robert Micro. Paris.
- Teissier, B. et al. (2001). Ecole des Loisirs. Consulté le 7 novembre 2009, sur <http://www.biblio-monde.com/editeur/ecole-des-loisirs-221.html>
- TheFreeDictionary. (s.d.). Consulté le 5 septembre 2009, sur <http://fr.thefreedictionary.com/>
- Vallée, D. (2007). Médium-Spirite. Consulté le 25 juin 2009, sur <http://medium-spirite.blogspot.com/>